

BÀI TẬP MÔN TRIẾT HỌC NHÓM 6

Câu hỏi: Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng: “*Thực tiễn không có lý luận hướng dẫn thì thành thực tiễn mù quáng. Lý luận mà không liên hệ với thực tiễn là lý luận suông.*”

⇒ Anh (chị) hãy phân tích lý luận của triết học Mác- Lênin về vai trò của thực tiễn đối với nhận thức, để làm rõ quan điểm trên và lấy ví dụ từ thực tiễn của đại dịch covid 19 ở Việt Nam.

Trả lời:

Vì đây là vận động theo chiều hướng tiến lên. Nên thống nhất giữa lý luận và thực tiễn được Hồ Chí Minh hiểu trên tinh thần biện chứng: thực tiễn cần tới lý luận soi đường, dẫn dắt, chỉ đạo, hướng dẫn, định hướng để không mắc phải bệnh kinh nghiệm, còn lý luận phải dựa trên cơ sở thực tiễn, phản ánh thực tiễn và phải luôn liên hệ với thực tiễn, nếu không sẽ mắc phải bệnh giáo điều. Nghĩa là thực tiễn, lý luận cần đến nhau, nương tựa vào nhau, hậu thuẫn, bổ sung cho nhau.

○ **Nhận thức** là quá trình phản ánh tích cực, tự giác và sáng tạo thế giới khách quan vào bộ óc người trên cơ sở thực tiễn.

○ **Thực tiễn** là toàn bộ những hoạt động vật chất có mục đích, mang tính lịch sử - xã hội của con người nhằm cải biến tự nhiên và xã hội.

Khác với hoạt động tư duy, hoạt động thực tiễn là hoạt động mà con người sử dụng những công cụ vật chất tác động vào những đối tượng vật chất làm biến đổi chúng theo những mục đích của mình. Những hoạt động ấy là những hoạt động đặc trưng và bản chất của con người. Nó được thực hiện một cách tất yếu khách quan và không ngừng được phát triển bởi con người qua các thời kỳ lịch sử. Chính vì vậy mà thực tiễn bao giờ cũng là hoạt động vật chất có mục đích và mang tính lịch sử - xã hội.

○ **Vai trò của thực tiễn đối với nhận thức:** gồm có 3 hình thức hoạt động cơ bản

Hoạt động sản xuất vật chất là hình thức hoạt động cơ bản, đầu tiên của thực tiễn. Đây là hoạt động mà trong đó con người sử dụng những công cụ lao động tác động vào giới tự nhiên để tạo ra những của cải và các điều kiện thiết yếu nhằm duy trì sự tồn tại và phát triển của mình và xã hội. **Ví dụ:** Lao động của các công nhân trong nhà máy để sản xuất ra sản phẩm.

Hoạt động chính trị xã hội là hoạt động của các tổ chức cộng đồng người khác nhau trong xã hội nhằm cải biến những mối quan hệ xã hội để thúc đẩy xã hội phát triển. **Ví dụ:** Bầu cử đại biểu quốc hội, Hội nghị công đoàn.

Thực nghiệm khoa học là một hình thức đặc biệt của thực tiễn. Đây là hoạt động được tiến hành trong những điều kiện do con người tạo ra gần giống, giống hoặc lặp lại những trạng thái của tự nhiên và xã hội nhằm xác định các quy luật biến đổi và phát triển của đối tượng nghiên cứu. Dạng hoạt động thực tiễn này ngày càng có vai trò quan trọng trong sự phát triển của xã hội, đặc biệt là trong thời kỳ cách mạng khoa học và công nghệ hiện đại.

Ví dụ: Các nhà khoa học đã nghiên cứu và thí nghiệm cho ra loại vaccine để phòng bệnh covid 19

Sự tác động qua lại lẫn nhau của các hình thức hoạt động cơ bản đó làm cho thực tiễn vận động, phát triển không ngừng và ngày càng có vai trò quan trọng đối với nhận thức.

Nội dung, vai trò của thực tiễn.....

❖ Thứ nhất, thực tiễn là cơ sở, nguồn gốc (điểm xuất phát), động lực của nhận thức:

Thông qua hoạt động thực tiễn, con người nhận biết được cấu trúc, tính chất và các mối quan hệ giữa các đối tượng để hình thành tri thức về đối tượng. Hoạt động thực tiễn bổ sung và điều chỉnh những tri thức đã được khái quát. Thực tiễn đề ra nhu cầu, nhiệm vụ, cách thức và khuynh hướng vận động và phát triển của nhận thức. Chính nhu cầu giải thích, nhận thức và cải tạo thế giới buộc con người tác động trực tiếp vào đối tượng bằng hoạt động thực tiễn của mình.

Ví dụ: Với tình hình dịch bệnh hiện nay, xuất phát từ nhu cầu của con người và của đất nước là mau chóng chiến thắng đại dịch, không để dịch bệnh lây lan các nhà khoa học của nhiều nước trên thế giới đã bắt tay vào việc nghiên cứu ra các loại vaccine để hỗ trợ thế giới chống đại dịch Covid-19.

❖ Thứ hai, thực tiễn là mục đích của nhận thức:

Mục đích cuối cùng của nhận thức là giúp con người hoạt động thực tiễn nhằm cải biến thế giới. Nhân mạnh vai trò này của thực tiễn Lênin đã cho rằng: “Quan điểm về đời sống, về thực tiễn, phải là quan điểm thứ nhất và cơ bản của lý luận về nhận thức”.

Mục đích của mọi nhận thức không phải vì bản thân nhận thức, mà vì thực tiễn nhằm cải biến giới tự nhiên, biến đổi xã hội vì nhu cầu của con người. Mọi lý luận khoa học chỉ có ý nghĩa khi nó được ứng dụng vào thực tiễn.

Nhận thức của con người là nhằm phục vụ thực tiễn, soi đường, dẫn dắt, chỉ đạo thực tiễn chứ không phải để trang trí hay phục vụ cho những ý tưởng viển vông. Nếu không vì thực tiễn, nhận thức sẽ mất phương hướng, bế tắc. Mọi tri thức khoa học – kết quả của nhận thức chỉ có ý nghĩa khi nó được áp dụng vào đời sống thực tiễn một cách trực tiếp hay gián tiếp để phục vụ con người.

Ví dụ: Các nhà khoa học của nhiều nước trên thế giới cho ra đời các loại vaccine như Astrazeneca, Venocell, Pfizer,...nhằm mục đích ngăn chặn sự lây lan của dịch bệnh, giảm số lượng người tử vong do dịch Covid 19 và các nước trên thế giới nhanh chóng chiến thắng đại dịch Covid 19.

❖ Thứ ba, thực tiễn là tiêu chuẩn của chân lý:

Làm sao để nhận biết được nhận thức của con người đúng hay sai? Tiêu chuẩn để đánh giá cuối cùng không nằm trong lý luận, trong nhận thức mà ở thực tiễn. Khi nhận thức được xác nhận là đúng, nhận thức đó sẽ trở thành chân lý.

Tuy nhiên cũng có trường hợp không nhất thiết phải qua thực tiễn trải nghiệm mới biết nhận thức đó là đúng hay sai, mà có thể thông qua quy tắc logic vẫn có thể biết được nhận thức đó là thế nào. Nhưng xét đến cùng thì những nguyên tắc đó cũng đã được chứng minh từ trong thực tiễn.

Ví dụ: Hiện đang có nhiều loại vaccine phòng Covid 19 hiệu quả và được tiêm cho người dân trên thế giới. Trước khi đưa ra vaccine để tiêm cho người dân thì các nhà khoa học phải thử nghiệm xem hiệu quả của vaccine đó như thế nào? Hiệu quả của các loại vaccine hiện nay: Vaccine Pfizer có hiệu quả lên đến 95%, Vaccine AstraZeneca của Anh khi đã được tiêm 2 mũi có hiệu quả lên đến 92%, Vaccine Vero Cell hiệu quả bảo vệ lên đến 78,2%.... Để đạt được những thành tựu này các nhà khoa học đã đưa các loại vaccine này vào trải nghiệm có kết quả rồi thì mới đưa ra tiêm cho người dân. Đó là một quá trình rất kì công và vất vả của các nhà khoa học cả trong và ngoài nước.

Y nghĩa phương pháp luận:

- Vai trò của thực tiễn đòi hỏi chúng ta phải luôn quán triệt quan điểm thực tiễn. Quan điểm này yêu cầu mọi nhận thức phải xuất phát từ thực tiễn, phải coi trọng công tác tổng kết thực tiễn.

- Việc nghiên cứu lý luận phải đi đôi với thực tiễn, học phải đi đôi với hành. Nếu xa rời thực tiễn sẽ dẫn đến sai lầm, chủ quan, duy ý chí, giáo điều, máy móc. Ngược lại, nếu tuyệt đối hóa thực tiễn sẽ rơi vào chủ nghĩa thực dụng, kinh nghiệm chủ nghĩa.

- **Liên hệ bản thân**

- ❖ **Vận dụng từ thực tiễn của đại dịch covid 19 ở Việt Nam:**

Hiện nay, tình hình dịch bệnh Covid-19 trên thế giới vẫn diễn biến rất phức tạp với hàng trăm ngàn ca nhiễm mới SARS-CoV-2 và hàng chục ngàn ca tử vong mỗi ngày. Ngay khi dịch Covid-19 xuất hiện, Việt Nam đã là nước nằm trong khu vực có nguy cơ lây nhiễm cao. Kể từ khi có ca dương tính đầu tiên với SARS-CoV-2, Việt Nam đã khẩn trương, tích cực phòng chống dịch bệnh. Chúng ta đã thực hiện chống dịch rất nghiêm túc và hiệu quả theo phương châm “chống dịch như chống giặc”. **Bộ Y Tế đã đưa ra thông điệp 5K** đó là (1) Mang khẩu trang khi ra đường hoặc tại các nơi công cộng; (2) Khử khuẩn tốt nơi ở, nơi làm việc và thường xuyên rửa tay bằng dung dịch sát khuẩn hay xà phòng; (3) Không tụ tập đông người khi chưa thật sự cần thiết; (4) Giữ khoảng cách tối thiểu là 2 mét tại những nơi đông người để bảo đảm không lây lan mầm bệnh; (5) Khai báo y tế khi về từ nước ngoài hoặc từ vùng dịch và các **Chi Thị 15, 16** để phòng chống dịch, không để dịch bệnh lây lan. Bên cạnh đó, nước ta còn tiến hành tiêm vaccine cho toàn dân từ 18 tuổi và đồng thời nhà nước cũng đang tiến hành chiến dịch tiêm vaccine phòng COVID-19 cho trẻ từ 12 đến 17 tuổi sẽ được triển khai trên quy mô toàn quốc từ tháng 11 với lộ trình tiêm từ lứa tuổi cao đến thấp, ưu tiên trước cho nhóm từ 16 đến 17 tuổi. Với các biện pháp phòng chống dịch và sự lãnh đạo thường xuyên của Đảng, sự chỉ đạo quyết liệt, kịp thời của Chính phủ, chính quyền các cấp và sự đoàn kết, chung sức đồng lòng của toàn dân, nước ta đã từng bước ngăn chặn có hiệu quả đại dịch Covid-19. Tại một số tỉnh thành trên nước ta đã kiểm soát được dịch bệnh, không có ca lây nhiễm cộng đồng. Nhưng vẫn còn một số hạn chế tồn tại như ý thức của người dân trong việc và công tác phòng chống dịch của một số cá nhân chưa được tốt để dịch bệnh lây lan và chúng ta có thể đối mặt với những đợt dịch có nguy cơ cao dịch sẽ bùng lại... Chúng ta hãy cùng nhau xây dựng và tiếp tục phát huy những kết quả, kinh nghiệm có được sau các đợt dịch, nâng cao ý thức của cá nhân trong

việc phòng chống dịch để nước ta từng bước ngăn chặn, đẩy lùi, tiến tới chiến thắng hoàn toàn dịch bệnh COVID-19.

Tóm lại, từ vai trò của thực tiễn đối với nhận thức, lý luận đòi hỏi chúng ta phải quán triệt quan điểm thực tiễn. Việc nhận thức phải xuất phát từ thực tiễn, dựa trên cơ sở thực tiễn, đi sâu vào thực tiễn, coi trọng tổng kết thực tiễn. Nghiên cứu lý luận phải liên hệ thực tiễn, học phải đi đôi với hành. Do vậy, lý luận và thực tiễn luôn phải thống nhất với nhau và trở thành nguyên tắc tối cao của hoạt động con người.